

Csehország

Utolsó frissítés dátuma: 2021.01.11.

Fertőzöttség állapota

Csehországi legfrissebb adatok (2021.01.08.)

- Regisztrált fertőzött: 809 601
- Aktív esetek: 144 987
- Gyógyult: 651 814
- Haláleset: 12 800
- Elvégzett tesztek 4 001 781
- Kórházban lévők: 7 323
- Intenzív osztályon: 1 093

Járványügyi helyzettel kapcsolatos friss információk és fejlemények

Az R0 értéke Csehországban jelenleg 1,1.

A cseh kormány január 7-i rendkívüli ülésén arról döntött, hogy január 22-ig meghosszabbítja a lockdownt, ami azt jelenti, hogy továbbra is maradnak a szigorú intézkedések.

Az elmúlt héten Csehország az 1 millió főre eső új esetek számát tekintve a legrosszabb mutatóval rendelkezik a világon. A kormány január 7-én arról döntött, hogy a Karácsony előtt bejelentett és eredetileg január 10-ig elrendelt szigorításokat minimum a szükségállapot végéig, január 22-ig fenntartják. Valószínű, hogy a szükségállapot meghosszabbítására is sor kerülhet. Szakértők a következő napokra napi 19 ezer esetet prognosztizálnak, csökkenésre a jövő héttől számítanak. Ha ez mégsem következne be, akkor akár további szigorító intézkedésekre (pl. lakhelyelhagyási tilalom) is sor kerülhet.

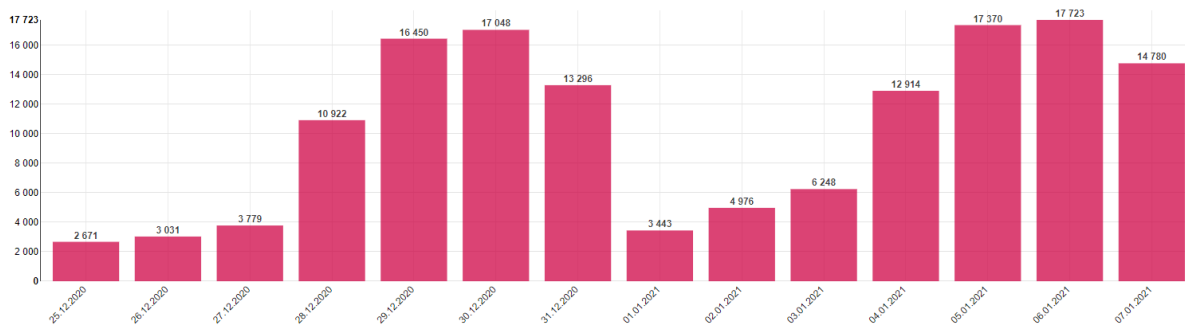
Január 6-án estig 19.918 főt oltottak be. Babis kormányfő (ANO) január 5-én a Právonak azt nyilatkozta, hogy az EU késésben van a vakcinák jóváhagyásával. Később T. Petricek (CSSD – szociáldemokraták) hamis híreknek és badarságnak nevezte azon véleményeket, miszerint az Európai Bizottság lassan cselekedett („elaludt”) az oltóanyagok vásárlásakor. Megítélése szerint ennek pont az ellenkezője az igaz, az EB nélkül sokkal később jutna Csehország is vakcinához.

Január 6-án ismét rekordszámú, 17668 új esetet regisztráltak, de előző nap is 17 ezer fölötti volt az új megbetegedések száma. A pozitív tesztek aránya 47% volt, de a múlt héten egyszer a mutató meghaladta az 50%-ot is. A hétnapos mozgóátlag 45%-on stagnál. A tömeges, önkéntes és ingyenes antigén teszteléseket december 15-én kezdték el és eddig közel egymillió tesztet végeztek el. A nagy érdeklődésre való tekintettel a kormány úgy döntött, hogy az eredetileg egy hónapra tervezett akciót tovább folytatják. Ennek oka, hogy a regisztrált betegek kb. egynegyedét jelenleg az antigén teszteléssel szűrik ki, akik jellemzően tünetmentesek (pozitív antigén tesztet követően PCR tesztelésre is sor kerül.).

A PES járványügyi index már kilencedik napja folyamatosan 5. kategóriában (75-100 pont között) áll, január 7-én 84 ponton. Az R0 értéke 1,2-1,3 között mozog jelenleg. A cseh kormány

mindezek miatt január 7-én úgy döntött, hogy (minimum) január 22-ig – jelenleg eddig van meghirdetve a szükségállapot, de annak meghosszabbítása valószínű – fenntartják az ország 5. kategóriás járványügyi besorolását és az ahhoz kapcsolódó korlátozó intézkedéseket. Egy járványügyi szakember azt nyilatkozta, hogy az utóbbi időben úgy tűnik, mintha a vírus ugyan gyorsabban terjedne, de kevésbé okoz nehéz lefolyású betegséget. Szakértők a következő napokra napi 19 ezer esetet és a kórházban lévők számának kb. 8500-ig történő emelkedését prognosztizálják, előbbi mutatóban csökkenésre a jövő héttől számítanak. Ha ez mégsem következne be, akkor akár további szigorító intézkedésekre (pl. lakhelyelhagyási tilalom) is sor kerülhet.

A napi új esetszámok alakulása az elmúlt 14 nap Csehországban:

A december végén megkezdett védőoltások, a beoltottak, ill. a beérkezett vakcinák kapcsán számos, sokszor eltérő információ jelenik meg a sajtóban, gyakran a megszólaló politikusok is eltérő számokat említenek. Az adatokkal kapcsolatos ellentmondást fokozta az is, hogy eleinte egy ampullából 5, majd később az egészségügyi tárca – és a gyártó Pfizer – jóváhagyásával immáron 6 főt oltottak/oltanak be. (Azzal a megkötéssel, hogy nem szabad egy oltásra való oltóanyagot „keverni”, azaz két különböző ampullából felszívni és úgy beadni.) Az egészségügyi tárca tegnapi bejelentése szerint, minden héten csütörtökön fogja frissíteni a honlapján, hogy hány fő kapta meg az oltást. Ez a ma publikált (január 6., 18 órai állapotot tükröző) adat szerint 19.918 fő. (Ugyanakkor elképzelhető, hogy egyes oltóhelyek le vannak maradva az adatközléssel, ami miatt a megadott számot később még módosíthatják.) Január 15-től lehet regisztrálni a 80 év fölöttieknek a védőoltásra, majd a mindenki által elérhető regisztráció február 1-től veszi kezdetét. Egy friss felmérés szerint kb. a lakosság 50-60%-a tervezi beoltni magát.

Egyelőre csak a Pfizer vakcinával zajlik az oltás, de januárban az EU által jóváhagyott Moderna vakcinák érkezése is várható. Igaz, amint azt Blatny egészségügyi miniszter jelezte, valószínűleg csak az előzetesen ígértnél/vártnál kevesebb mennyiségre számíthatnak ekkor. Csehország a Modernából összesen 1,9 milliót rendelt, ebből januárban 80 ezer adagnak kellett volna beérkeznie, de a legfrissebb visszajelzés szerint csak 20 ezer adag várható az év első hónapjában.

Korlátozások és azok (tervezett) feloldási üteme

2020 november 9-től Csehország áttért az EU „szabad mozgást érintő intézkedések összehangolásáról szóló ajánlásának” alkalmazására. Az ajánlással összhangban zöld besorolást kap az az állam, ahol eleget tesztelnek, a 14 nap alatt regisztrált esetek aránya 25-nél

kevesebb (100 ezer főre vetítve), és a pozitív teszteredmények aránya kevesebb, mint 4%. Ebben az esetben nincs korlátozás a határátkelésnél. Narancssárga kategóriába azok az államok kerülnek, amelyek esetében 4% fölötti a pozitív tesztek aránya, de 250 alatti a (100 ezer főre vetített) regisztrált esetek száma 14 nap alatt VAGY 25-350 közötti a regisztrált esetszám, de 4% a pozitív tesztek aránya. Ezekből az államokból érkezőknek csak a Csehországban tartós munkavállalóknak és tanulóknak kell negatív tesztet felmutatni. A piros kategóriából érkezőknek (cseheknek és külföldieknek egyaránt) tesztre van szükség a belépéshez, vagy kötelező karanténba vonulni. A piros kategóriából érkezőknek emellett az országba való belépésüket megelőzően elektronikusan regisztrálni szükséges, amit a tervezett (csehországi) tartózkodási helyük szerint illetékes tisztiorvosi szolgálat vissza kell igazoljon. Utóbbit a határon a belépéskor, vagy a tartózkodási helyen fel kell tudni mutatni. Kivételek az előzetes regisztráció és a tesztelési/karantén kötelezettség alól piros kategóriájú országok esetén: piros besorolású országban történt 12 óránál rövidebb tartózkodás a beutazást megelőző 14 napban; ingázó munkavállalók; - diákok (szomszédos államok vonatkozásában); sürgős egészségügyi, családi munkahelyi vagy üzleti indok miatt történő, 12 órát meg nem haladó beutazás és tartózkodás esetén; tranzit a Cseh Köztársaság területén keresztül, ha az nem haladja meg a 12 órát.

A Csehországba történő beutazás továbbra is csak különleges céllal (főszabály szerint munka vagy üzleti célból – ingázás is -, családlátogatás, orvosi kezelés, temetésen vagy esküvőn való részvétel esetén) lehetséges, turisztikai célból az utazás nem megengedett.

Áruforgalmi, kereskedelmi korlátozások

Nincsenek

Logisztika és szállítmányozás állapota

Közúti, vasúti, légi és tengeri szállítmányozás

Az áruforgalmi szállítmányozás zavartalan. Az újabb szigorítások miatt a vasúti és közúti, valamint a légi közlekedésben is egyes nemzetközi járatok törlésére került sor. A járvány miatt 2020 április hónapban 99,6%-kal esett vissza a Prágai Václav Havel Nemzetközi Repülőtér utasforgalma. Május végétől fokozatos forgalomélnkülés tapasztalható, ahogy az egyes járatokat újra elindították. A már forgalomban lévő, valamint a tervezett járatok listája itt található: <https://www.prg.aero/en/list-of-resumed-routes>

Nagyobb árulogisztikai központok (kikötők, repterek) helyzete

A logisztikai raktárok iránti kereslet megnőtt a különböző internetes üzletek forgalmának jelentős növekedését követően.

Gazdasági kilátások

A Cseh Statisztikai Hivatal pontosított adatai szerint az idei év harmadik negyedévében 5,0%-ra mérséklődött a bruttó hazai termék csökkenése Csehországban. Az előző negyedévben a csökkenés 10,9%-os volt. A második negyedévi eredményhez hasonlítva a harmadik negyedévben 6,9%-kal emelkedett a GDP.

Piaci elemzők szerint ez váratlanul jó eredmény, amely azonban már nem fog megismétlődni, mert a koronavírus-járvány második hulláma ismét derékba törte a gazdasági növekedést, és a mutatók romlásával kell számolni. Elemzők többségében úgy gondolják, hogy éves szinten a cseh GDP visszaesése akár kétszámjegyű is lehet.

Az infláció mértéke novemberben 3,2% volt. A cseh minimálbér 2021. január 1-jétől 15 200 koronára (219 ezer HUF) nőtt, és cca. 150 ezer főt érint. A havi bruttó átlagbér jelenleg 35 402 cseh korona (477 927 forint).

A cseh Pénzügyminisztérium közlése szerint a költségvetés 2020-ban 367,4 milliárd korona (4960 Mrd. HUF) hiánnyal zárta az évet. A GDP arányos költségvetési hiány így előzetes számítások szerint 7% körül lesz. A GDP alapú államadósság 28,5%-ról 36,9%-ra nőtt az előző évhez képest. A 2020-ban három alkalommal is módosított, végül 500 milliárd koronás (6750 Mrd. HUF) elfogadott hiány az eredetileg tervezettnél 132,6 milliárd koronával (1790 Mrd. HUF) lett alacsonyabb. Csehország történetében ez az eddigi legmagasabb deficit a 2009-es pénzügyi válság óta amikor is 192 milliárdos (2592 Mrd. HUF) mínusszal zárt a költségvetés.

Az költségvetés 2020-as bevétele 47,7 milliárd koronával (644 Mrd. HUF) 1475,5 milliárd koronára (19920 Mrd. HUF) csökkent. A költségvetési kiadások 291,2 milliárd koronával (3931 Mrd. HUF) 1842,9 milliárd koronára (24880 Mrd. HUF) nőttek. A cseh Pénzügyminisztérium tájékoztatása szerint a **2020-ban a költségvetésből 216,6 milliárd koronát (2924 Mrd. HUF) költöttek a járvány elleni védekezésre.** A különböző Antivirus programokra 137,8 milliárd koronát (1860 Mrd. HUF) költöttek, az adóelőlegek befizetésének átütemezése 24 milliárd koronát (324 Mrd. HUF) jelentett és további 54,8 milliárd korona (740 Mrd. HUF) jutott az egészségügyi kiadásokra a felszerelések vásárlására valamint az egészségügyben dolgozók jutalmának kifizetésére. Alena Schillerová pénzügyminiszter asszony szerint a tavalyi évi prioritások a gazdaság, a fogyasztás és a vállalkozások megmentése voltak. Az állam 173 milliárd koronát (2335 Mrd. HUF) költött befektetésekre, ebből 101 milliárdot hazai 72 milliárdot pedig EU-s forrásokból.

2021-ben 320 milliárd korona (4320 Mrd. HUF) hiánnyal számol a cseh költségvetés.

Az eddigi gazdaságvédelmi intézkedéseknek köszönhetően decemberben hivatalosan ugyan 4,0%-os volt a munkanélküliség azonban az intézkedések nélkül egyes számítások szerint ez a szám már 7% lenne. Csehországban december végén 291 977 munkanélkülit tartottak nyilván, a betöltetlen állások száma 318 582 volt.

A Központi Járműnyilvántartásban a 2020-as évben összesen 202 972 új személygépkocsit regisztráltak, ami az előző évi adatokhoz képest 46 943 darabbal, azaz 19%-kal kevesebb. Az új autóbuszok regisztrációját illetően viszont rekord dőlt, tavaly összesen 1 367 új autóbust vettek nyilvántartásba.

A használtautók behozatala 2020-ban 15%-kal 150 731 darabra csökkent.

Október végén lejárt a hiteltörlesztési moratórium. A bankszövetség adatai szerint csaknem 400 ezer hiteltörlesztő élt a lehetőséggel, ez az összes hitel- és kölcsöntörlesztő ügyfeleknek a 12%-a. Az elhalasztott törlesztőrészek együttes értéke 15 milliárd korona (195 milliárd forint), s a bankok attól tartanak, hogy ennek egy részét nem tudják majd törleszteni. Pénzügyi elemzők

szerint várhatóan a lakosság 40%-a számára problémát jelenthet a hitelek további törlesztése. A koronavírus-járvány megfékezésére bevezetett kormányintézkedések miatt minden harmadik cseh háztartás elveszítette egyik bevételi forrását, vagy legalább annak egy részét.

2020. novemberében a cseh külkereskedelmi mérleg többlete 32,2 milliárd CZK (434,7 Mrd. HUF) volt, ami 20 milliárd CZK-val (270 Mrd. HUF) több mint az előző év azonos hónapjában. Az export éves összehasonlításban 8,1%-kal, 353,2 milliárd koronára (4 768,2 Mrd. HUF) nőtt, míg az import 2,1%-kal 321 milliárd koronára (4333,5 Mrd. HUF) nőtt.

A Cseh Nemzeti Bank (ČNB) továbbra sem változtatott a 0,25%-os alapkamat szintjén. A ČNB emellett erre az évre 26,5 CZK/EUR, 2021-ben pedig 26,4 CZK/EUR átlag árfolyammal kalkulál.

A cseh munkaerőpiac az utóbbi 10 év legnagyobb átalakulása előtt áll, mivel több tízezer munkavállaló kényszerülhet átképzésre Csehországban. A világjárvány cseh gazdaságra gyakorolt hatásai miatt jelenleg több tízezer munkavállalót fenyeget a munkahelyének elvesztése. A legrosszabb helyzet a vendéglátóiparban és a szállodaiparban tapasztalható, ahol akár 80 ezer munkahely is megszűnhet.

Szakértők szerint a koronavírus-járvány által leginkább sújtott szakmák, mint például a gasztronómia és a szállodaipar esetében legalább az emberek egy ötödét rekvalifikációs tanfolyamra kell majd küldeni. A Cseh Munkaügyi Hivatalok által meghirdetett rekvalifikációs tanfolyamok iránti érdeklődés jövőre várhatóan a tízszeresére nő. A Munka- és Szociális Ügyek Minisztériuma jelenleg a rekvalifikációs tanfolyamok mostani rendszerének átalakítását vizsgálja, amelynek lényege, hogy a jövőben az egész átképzési folyamat felgyorsítható lenne. Azoknak, akiknek például az adott szakmában bármiféle tapasztalatuk van, s ezt igazolni is tudják, már nem lenne szükséges a teljes átképzési tanfolyamon részt venni.

Az ipari vállalatok bevételei 2020-ban várhatóan 13,2%-kal esnek vissza, az exportbevételek tekintetében pedig 24%-os visszaesést várnak. A legnagyobb mértékű bevételecsökkenést a nagyvállalatok várják (átlagosan 15,1%-uk). A gyártó vállalatok 70%-a több mint 20%-os bevételecsökkenésre számít, a kis- és középvállalkozások pedig 10%-os bevételecsökkenésre számítanak.

A cégek 70%-ánál a nyereség visszaesése várható. A cégek több mint felének (54,5%) esetében kevesebb megrendelést regisztrálnak, mint tavaly ilyenkor, a legtöbb megrendelést a kis- és középvállalatok veszítették el.

A vállalatoknak átlagosan 5 hónapra terjedő időszakra tudnak munkát biztosítani. Az ipari gyártó cégek megrendelései jelentősen visszaestek, jelenleg a vállalatok termelési kapacitásuknak a 65%-án vannak. Az eddigi előrejelzések sem mutatnak nagymértékű javulást az év végéig (becslések szerint 75%-ra emelkedhet a kihasználtság). Az ipari vállalatok egy harmada (32,3%) elbocsájtást tervez.

Gazdasági válságkezelő intézkedések

- Azok a vállalkozók, akik bezárni, vagy korlátozni kénytelenek tevékenységüket, bérletidj-fizetési támogatást kérhetnek. Az év végéig halasztást kapnak az áfa-fizetési, jövedelemadó-fizetési kötelezettségre, valamint a közúti adó befizetésére.
- A cseh kormánykoalíció pártjai már korábban megegyeztek a kurzarbeit feltételeiben. Annak érdekében, hogy megelőzzék az elbocsátásokat, az állam a kurzarbeit ideje alatt a cégek alkalmazottainak nettó bérének 70%-át térítené. Az intézkedés célja, hogy a válságos időszakot a cégek sikeresen leküzdjék.
- A javaslat szerint a támogatás összege a folyósítás teljes ideje alatt állandó lenne (megjegyzés: korábbi javaslatok csökkenő összeggel számoltak), maximális összege pedig legfeljebb a havi bruttó átlagbér mértéke lehet (jelenleg 34 271CZK/462 658 HUF). A munkahelyi akadálynak számít az az időszak, ami alatt a munkáltató nem tud munkát biztosítani a munkavállalónak, 20%-tól 80%-ig terjedően, azaz 1-4 munkanap idejére vonatkozna minden támogatott alkalmazott esetében. A kurzarbeit ideje alatt a munkáltató köteles az egészségbiztosítási járulék teljes összegét téríteni, a társadalombiztosítási járulék esetében a térítés mértéke a bruttó havi bér 70%-a után lenne fizetendő. A kurzarbeitot a kormány rendelhetné el, komoly gazdasági nehézségek esetén.
- Az érintett ágazatokban minden adókötelezettség késői befizetéséért járó büntetést elengednek. A kormány elfogadta, hogy azok a vállalkozók, akik a járvány megfékezésére hozott intézkedések miatt korlátozni vagy felfüggeszteni kénytelenek tevékenységüket, bérletidj-fizetési támogatást kapjanak a 3. negyedévre vonatkozóan. A támogatás mértéke a bérleti díj maximum 50%-a lehet. Aki ezt a támogatást kérvényezi, az minden további feltétel nélkül megkapja azt, és ezt a támogatást visszamenőleg július, augusztus és szeptember hónapokra is visszamenőleg kifizetik.
- A kormány 500 millió koronát (6,75 milliárd forint) különít el, amely az elmaradt sportesemények költségeinek ellensúlyozását célozza.
- A kormány döntött az Antivírus A segélyprogram év végéig történő meghosszabbítása mellett is. Az állam így a bezárt vállalkozások bérpótlási költségeinek a 100%-ára jogosultak október 1-től, beleértve a járulékok fizetését is (ennek maximális összege 50 ezer korona /675 millió forint/ lehet). Eddig csak a bérpótlási költségeinek a 80%-ára voltak jogosultak a bezárni kényszerülő cégek. A munkaügyi minisztérium számításai szerint az új korlátozási intézkedések körülbelül 200 ezer embert érintenek.
- Az autóbusz-üzemeltetők a veszteségeik kompenzálására összesen egymilliárd koronát (13,5 Mrd. HUF)kapnak. Egy-egy busztársaság minden egyes helyért (ülését), valamint minden egyes napért kap támogatást.
- A kormány elfogadta a COVID-Kultúra segélyprogramot is, amelynek célja a kulturális szférában vállalkozó és tevékenykedő cégek megsegítése – az összeg 750 millió korona (10,1 milliárd forint).

Aktuális intézkedések

A kormány december 27-től kezdődően elrendelte a járványügyi készütség 5. fokozatát, ami számos lockdown jellegű intézkedést jelent:

- - újra bezár az üzletek és a szolgáltatások többsége, csak az alapszükségleteket biztosító boltok maradnak nyitva, amelyek számára némi könnyítésként az őszi lezárási időszaktól eltérően ezúttal nem vezetik be a vasárnapi zárva tartási kötelezettséget;
- - a december 18-án megnyílt sítópontoknak is újból be kell zárniuk;
- - az éjjeli kijárási tilalom nem 23 órakor, hanem már 21 órától életbe lép;
- - a karácsonyi szünet után továbbra is zárva maradnak az iskolák, ismét távoktatás veszi kezdetét (és az iskolapadokba csak az első és második osztályos tanulók térhetnek vissza);
- - a köztereken az eddigi 6 fő helyett maximum 2 fős csoportok gyülekezhetnek;
- - az istentiszteleteken, illetve a lakodalmakon, temetéseken is csak legfeljebb 15-en vehetnek részt.

A következő termékek értékesítését végző üzletek maradhatnak nyitva: élelmiszer, higiéniai termékek, kozmetikumok, gyógyszerek és orvostechnikai eszközök, kisállat takarmány, szemüveg és kontaktlencse, újságok, magazinok és dohánytermékek, rövidáru, lakatosáru, háztartási cikkek, háztartási gépek (elektronika). A szupermarketekben is csak ezeket a termékeket lesz szabad árulni. A szolgáltatászektorban nyitva maradhatnak a mosodák, a közúti járművek szervizei és javítói műhelyei, a virágüzletek, fémáru javításával foglalkozó szervizek, a fegyver- és lőszerüzletek. A kormány döntése szerint a megszigorított óvintézkedések január 22-ig maradnak érvényben.

- Az ingatlanadó befizetési határidejét kitolták, február 1. helyett április 1. lett a határidő, ugyanígy április 1. a határideje az utadó befizetésének is.
- Az állami és a magánvállalatoktól – ahol lehetséges – a home office elrendelését kéri a kormány.

Turizmus:

A cseh kormány 500 millió koronával (6,75 milliárd forint) támogatja a koronavírus-járvány következtében komoly károkat szenvedett utazási irodákat, ügynökségeket és az idegenvezetőket. Az utazási irodák és ügynökségek minden meg nem valósult tervezett utazás után 500 koronát (6 750 forint) kapnának az államtól. A Cseh Hírügynökség szerint a cseh utazási irodák idei tervezett bevételeik legfeljebb 2,75%-át kaphatják meg támogatás formájában. A beutazó turizmusra szakosodott utazási ügynökségek 50 ezer korona (675 ezer forint) támogatást kaphatnak.

Az idegenvezetők 50 ezer korona (675 ezer forint) támogatást kaphatnak, amennyiben legalább tíz óra ingyenes szolgáltatást nyújtanak valamelyik oktatási intézmény számára. A minisztérium statisztikái szerint az országban október elsejéig az utazási irodák száma százzal, 756-ra csökkent. Az utazási irodák Csehországban körülbelül 14 ezer embernek biztosítanak munkát.

Monetáris intézkedések:

A Cseh Nemzeti Bank (ČNB) 2020. május 7.-én az eddigi 1%-ról további 0,25%-ra csökkentette az alapkamatot. Azóta egyéb monetáris intézkedés nem történt.

Exportpiaci lehetőségek magyar cégek számára

Élelmiszeripar: krízis alatt is importra szorul, megnövekedett kereslet. További exportlehetőségek az innovatív termékek és szolgáltatások területén lehetséges. Robotizáció, automatizáció az iparban valamint mezőgazdasági öntözőrendszerek/megoldások (az utóbbi 500 év legnagyobb szárazsága sújtja az országot). Gyógyszeripari termékek és gyógyászati segédeszközök.

Kiesett import-források/beszállítók helyére léphetnek magyar cégek, új beszállítókat keresnek az ágazatban- egyelőre a károk felmérése folyik, sok cég likviditási és értékesítési problémával küzd.